

SOCIETATEA DE DIFUZIUNE RADIOTELEFONICĂ
DIN ROMANIA

Adresa telegrafică: RADIODIFUZIUNEA BUCUREȘTI
Telefon: 324 90, 323 07

București II, 23 oct. 1931.
Str. Gen. Berthelot, 60

Părintelui Bobulescu

8 noiembrie

Avem onoare a vă face cunoscut că în ziua de
a. c. orele 11.30 urmează să vorbiți în fața microfonului postului
nostru de emisiune în Str. General Berthelot, 60.

Vă rugăm a vă prezenta exact la ora indicată mai sus și a ne
depune textul conferinței Dvs., cu 24 ore înainte, conform dispozițiilor
regulamentului nostru.

Cu toată stîna,

Societatea de Difuziune Radiotelefonică
din România

Subiectul: Preotii în război și răsărit.

De câteva zile, crivățul scăpat din închisorile îndepărtării încremenite, învrăjbea într'un joc demonic fulgii alba cernută de zor din cerul plumburiu și trist. Când pe la o amiază, a zilei de 16 Februar din 1917, pe drumul ce leagă comuna Mihăiești-Olt de Drăgănești, se mai putea vedea un grup de câteva ființe omenești, sgribulite înotând prin zăpada viscolită și purtată în trîmbe nebune.

Cei legați cu frînghie, cu mâinile la spate, absorbiți de un singur gînd chinuitor și înfruntînd o astfel de vreme, urmați de sentinele germane-erau tînărul preot C.N. Păunescu, alături de un coleg al său de preoție, apoi soția lui și alte două femei.-

Ajunși în Drăgănești și ^{zdrobiți} strobiți de presentimentele unei condamnări inevitabile, cerută de necesitățile războiului, au fost aruncați ca cei din urmă făcători de rele pe paiele unui arest imprevizat, din Comună.

După o instrucție de formă, foarte sumar îndeplinită, în ziua de 17 Februar preotul Păunescu își vede soarta hotărî-tă și a doua zi într'o Sîmbătă, în cîteva rînduri duiocase mai are puterea să-și arate ultimele-i dorinți.

"Iubite tată, mamă, frați, surori, soție iubită și copilășii mei iubiți-începe el-de o fi să mor, să știți că sunt nevinovat.

Am fost bolnav de tristețe și rău tratat în închisoare.... Faceți-mi slujbă rară, îngerească, știu tu, cum îmi place mie", se adresează el soției.

Iar în ziua de 21 Februar, într'o Marți după ce i s'a citit ordinul de condamnare la moarte, îngenunchind pe paiele arestului, copleșit, izbucni într'o tînguitoare rugăciune:

"Iăptă-mă Doamne, și primește-mă în împărăția Ta, căci eu mor nevinovat....". Apoi s'a sculat, și a împărțit tot ce avea asupra-și și îndreptîndu-ș pașii șovăitori către soție, nu izbuteste de cît ca sffșiitoarea durere, care pusese stăpînire pe orice raționament și făcuse să amuțească orice cuvînt, s'o prefacă în nesfîrșite lacrimi amare și mute. Cei doi soți

îmbrățișați în pragul eternei lor despărțiri, nu mai pot opri lacrimile ascunse ale tovarășilor de închisoare, care-ș așteptau osînda dintr'un ceas în altul. Sguduitoarea scenă, ar fi înduioșat și pe cea mai păgîină inimă ! Când tînărul preot este smuls și din această ultimă mîngîiere și dus la locul de execuție. Legat la ochi-de a avea mai clare și neprihănite chipurile celor trei copii ai săi de acasă-zece soldați germani pun capătul unei vieți, de nevinovăția căreia, convingîndu-se chiar a doua zi îngiși, cei ce i-au dictat osînda, în Joia cea Mare, au căutat să-și repare neertata greșeală, copleșindu-i mormântul cu flori.

Dar totul era prea tîrziu ! Doar și această oribilă crimă, făcea parte din nesfîrșitul lanț al ororilor războiului.

Preotul din Băneasa, deasemeni, este condamnat la zece ani de temniță și fiind deportat, nu i se mai știa de urmă, semnală necrologul unui coleg al său de preoție.

Preutul Iliescu Buzoianu din jud. R. Sărat rămînd în sat între păstoriții săi neputincioși, și fire așezată și domoală, a primit pe Nemți blînd, ospitalier punîndu-le la dispoziție tot ce avea în gospodărie. Intr'o seară însă un tîlmaciu îi comunică, că dușmanii se lăudau, că se vor lega de cele două fete mari ale sale. Din acele clipe tatăl a înțeles, că viața lui nu mai are nici un rost, dacă va primi în casă pe cei ce vor, să-i-o necinstească, oricine ar fi fost ei și oricîntă putere ar fi avut ei.

A spus fetelor, să intre în casă și închind ușile, a încăreat carabinele și a așteptat pe dușmani să vie să-i primească precum se cuvine.

Aceștia venind preutul a poruncit fetelor, să se culce la pămînt; iar el a primit pe dușmani cu gloanțe, eulcînd la pămînt pentru totdeauna pe patru din ei și rînind pe vre-o douăzeci, alții.

Nu putem trece fără a face pomenirea neuitatului preut-poet basarabean, Matievici, mort din priena tifosului exantematic luat depe frontul dela Mărășești.

În fine, apoteoza preoților morți în războiu, răpuși de gloanțe, în crîncenele atacuri date de Germani la Mărășești, culminează în ^{ființa} preotului Cazacu, în a cărui mîină de martir al neamului, s'a găsit și după moarte crucea, simbolul nepreținutei lui credințe în puterea căreia s'a avîntat alături de inimoșii tovarăși ostași, apărători ai aceleiași cauze sfinte. Descoperirea muceniceștilor lui rămășițe a fost astfel:

"Pe cîmpia Mărășeștilor se strîngeau" de către numeroase echipe, osemintele eroilor pentru a fi așezate cu toată cinstea în criptele "Bisericii Neamului", ridicată de femeile ortodoxe romîne.

Începînd dela rateșul lui Haret spre Panciu pînă-n albia Șușiței și din Siret pornind dela Ionășești și Cosmești spre Vinători, se adunaseră osemintele a peste cincisprezece mii de eroi. Acolo unde lăcomia s'au nepăsarea oamenilor distruse semnele creștinești dela căpătîiul mormintelor, singură bogăția holdei arăta că glia aceea e îngrășată de trupuri de ostași. Cum se desfundă pămîntul, casele apăreau albe ca de cretă, cași cum ar fi fost spălate în albi de rîu, spune un martor ocular.

Dintr'o astfel de groapă, fuseseră scoase osemintele a vre-o paisprezece eroi, cînd lucrătorii văzură ceva ciudat. Dintre oseminte segea la iveală o mîină ridicată și cu totul neputrezită, o mîină de culoare închisă cum sunt moaștele sfinților și în care strălucea crucea. Plutonierul major Chelaru, delegatul Societății "Mormintele Eroilor" chemat în grabă, și-a dat seama că e un fapt neobișnuit. Ca și celelalte trupuri de ostași cu care fusese îngropat, trupul acesta era putrezit în întregime afară de brațul care ținea strîns sfînta cruce. Era brațul preotului militar Petre Cazacu din Reg. 3 Olt, care căzuse în timpul atacului, îmbărbătînd ostașii la luptă. Nici umezeala nici viermii pămîntului nu putuseră face nimic împotriva brațului său, care purtase cu vrednicie semnul mîntuitor înaintea ostașilor ce pierreau pentru o cauză sfîntă și mare. Dumnezeu ținu să arate, astfel, celor necredincioși, cum binecuvîntarea dată de biserică și de preoții noștri ostașilor căzuți

pentru apărarea țării este și rămâne atotputernic.

Trupul preotului erou ca să fie cinstit după cuviință s'a dispus a fi așezat alături de ceilalți eroi ai neamului, căci acest fapt nu era la mijloc o simplă întâmplare. După războiu s'au găsit sute de eroi îngropați cu arma în mână. Brațul lor era însă putrezit. Brațul preotului Petre Cazacu era întreg ca o ramură verde pe un trunchiu uscat. Pe oasele preotului era crucea militară, prinsă printr'un lanțisor cu numele său. Mii de săteni au venit din satele învecinate și mai îndepărtate, să vadă minunea. Ei plecau pe deplin încredințați, că brațul preotului care s'a jertfit cu toată însuflețirea pentru biruința fraților săi ostași în credința națională pentru Domnul, Dumnezeu arătase celor dornici de mântuire calea către biserică și dragostea pentru preot. Și mii de pelerini se înapoiau acasă cu sufletul întărit de această minunată arătare dumnezeiască.

Măsura în care au participat fețele bisericesti din țara noastră în războaie, răsvrățiri și revoluții, vom încerca a o ilustra și cu alte chipuri ale trecutului nostru. Un studiu fie el numai în enumerarea cazurilor izolate și în chip cronologic și totuși va prezenta un deosebit interes, prin conflictul ce trezăște între principiul evanghelic pentru a cărui promovare, fețele bisericesti sunt chemate de a-și închina viața, și între realitatea, care le-a impus și le-a dictat atitudini potrivnice jertfei Celui răstignit.

Dar nu numai atât. Pe timpuri de războaie și cumplite vremuri refugiindu-se cu țara la munte, prin cei codri nesfârșiți, prisăcind cărările—după expresia unui cronicar preot—ca să li se piardă urma, fețele bisericesti în atfă urgie deslănțuită, erau negreșit elementul de mîngiere și nădejde.

În viața, care se scurgea atât de hain, într'un refugiu aducător și de alte neprevăzute nenorociri, preotul purtător pe umerii lui de aceiaș osîndă și resemnare dădea o altă culoare zilelor de doliu și jale.

Și virtuțile creștinismului fără a fi fost învățate din cuvînt în cuvînt, în prezența purtătorului de har și de cuvînt evanghelic prin acele locuri tănuite, trezeau conștiința la o rezistență dîrză. Iar evanghelia începea de a fi înțeleasă prin suferință din care se împărțea deopotrivă toate categoriile de oameni.

La o slujbă bisericească cît de neînsemnată sau la o simplă rugăciune spusă molcum, sta de față însuș acela ce suferise. În atare împrejurări înțelesul tainic al evangheliei, dospea cuvîntul în sufletele sfîșiate de dureri și creștea în înțeles, și oamenii deveneau buni creștini prin suferința, dela care nu puteau fi eliminate fețele bisericești. Așa s'a contopit biserica noastră prin conducătorii ei cu țara și fii ei.

De aceia Romîni nici odată n'au fost nici prea fanatici și nici prea bigoți, ci înțelepțiți prin necajurile vieții în chip intuitiv, au fost conduși spre înțelegerea celei mai largi umanități.

Deci participarea fețelor bisericești în răsboaie, răsvrătiri și revoluții nu e numai o pornire, dictată de împrejurări singuratice, s'au să avem de aface cu cazuri excepționale ale cîtorva caractere, neîmpăcate cu disciplina blîndeții evanghelice.

Participarea fețelor bisericești în aceste mișcări și cazuri anormale pentru viața unui popor înseamnă că pentru consolidarea lui așa de tîrzie, provenită din pricina așezării geografice nu putea să se săvîrșească decît cu concursul tuturor factorilor lui mai luminați. Acest amestec al fețelor bisericești deci, a fost condiționată de frămîntarea istorică a neamului în germenul căruia, fiind ideea de dreptate și de bine, numai prin citîntul și ascultatul evangheliei nu puteau pe deplin a fi luminoase, ci prin sacrificiul conducătorilor lui și mai ales al celor ce erau purtători a unei ideologii

ori cît ar fi fost ea de rudimentară și crudă, în înțelegerea lor. Chiar dacă acest sacrificiu care s'ar fi făcut numai pentru pămînt sau moșie, sorții de izbîndă erau de partea aceluia ce putea aduce pe umerii lui chiar o astfel de jertfă.

Forma aceasta de naționalism, cucerit de vibrațiile unei biserici, care s'a confundat cu ființa poporului românesc, l-a făcut pe acesta, să se înalțe către culmele celei mai desăvîrșitei atmosfere evanghelice, adică de a fi bun și cu cei ce suferă, așa de ospitalier cu străinii, extrem de blînd cu înșii acei ce i-au siluit viața, exemplar unice de toleranță cu celelalte confesiuni și religii, cuminte, dîrz în susținerea drepturilor lui și destul de înțelept îl găsim la toate împrejurările grele atunci cînd mai ales existența i-a fost pusă la grea cumpănă.

Avem de a face, cu un creștinism al faptei și al experienței îndelungate, probat și călîit de împrejurările vitrege și nu al unei vorbării deșarte trecut prin filtrul catedrei și al amvonului, sărăcit de orice pornire naturală și dezinteresată. Latura aceasta negreșit că ar merita o deosebită atenție; de o cam dată, noi nu ne vom opri decît asupra acelor momente din istoria țării noastre, cînd însuși rolul evangheliei pare a înceta și totuși biserica prin reprezentanții ei, o găsim prezentă și pareă mai activă ca oricînd. În scopul scoaterii la lumină a unei atare manifestații, socotită de neevanghelică de unia vor urma și alte ședințe radiofonice, dacă împrejurările ne vor permite aceasta pentru a se da cuvenită măsură faptelor, care s'au petrecut în adevăr și de a fi calificate după împrejurările în care s'au produs.-

8 Noembrie 1931 P. Cost Bobulescu
Pentru "Radio" București